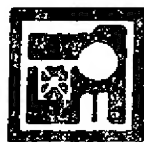
ผู้ทำความดี...ย่อมได้ที่พึ่ง

สมเด็จพระญาณสังวร

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๒๕ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

โรงพิมพ์อักษรสมัย

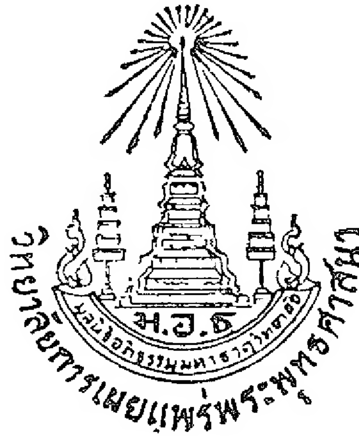

๗/๑-๓ เบื้องสมาคมพ่อค้าไทย ถนนราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๒
นายอิทธิพล ธนสัมพันธ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๒๒๒๔๑๔๑ ๒๒๒๒๗๘๙

หนังสือธรรมะ โดย สมเด็จพระญาณสังวร

แนวทางแห่งความสุข	ค่าบำรุง ๔ บาท
ความสุขอันไพบูลย์	ค่าบำรุง ๔ บาท
จิตตภาวนา	ค่าบำรุง ๔ บาท
ผู้ทำความดี....ย่อมได้ที่พึ่ง	ค่าบำรุง ๔ บาท

หนังสือมีจำหน่ายที่สำนักงานมูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุ ฯ
วัดมหาธาตุ ฯ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพ ฯ ๑๐๒๐๐
สั่งซื้อทางไปรษณีย์ เพิ่มค่าส่งอีกเล่มละ ๑ บาท
ธนาณัติสั่งจ่ายไปรษณีย์หน้าพระลาน
ในนาม "มูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุ ฯ"
รายได้บำรุงมูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุ ฯ

ผู้ทำความดี...ย่อมได้ที่พึ่ง

สมเด็จพระญาณสังวร

จัดพิมพ์โดย

มูลนิธิอภิธรรมมหาธาต

วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ท่าพระจันทร์

กรุงเทพมหานคร

โทร. ๒๒๑๕๘๑๘, ๒๒๒๑๙๗๙, ๒๒๒๘๐๐๔

ส.ค.ส.

อภินันทนาการ

แด่ ....

....

....

จาก ....

............/............/............

คติธรรมอำนวยพร

การระลึกถึงพระพุทธโอวาท เป็นเหตุให้จิตผ่องใส เป็นสุข ไม่มากก็น้อย

ถ้าความระลึกถึงพระพุทธโอวาท มีมากขึ้น ทุก ๆ วัน ก็จะทำให้ผู้ระลึกถึงลดบาป เพิ่มบุญ หนุนใจให้ผ่องใสมากขึ้นทุกวัน

ฉะนั้น ในโอกาสขึ้นปีใหม่ ๒๕๒๖ นี้

จึงขอให้ท่านทั้งหลายเริ่มต้นปีใหม่ ชีวิตใหม่ การกระ-ทำใหม่

ด้วยการระลึกถึง และปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถือเป็นการ "อำนวยพร" คือ ก่อสิ่งประเสริฐแก่ตนเอง อันจะนำให้ประสบสุขตลอดปี และ ตลอดไป

สมเด็จพระญาณสังวร

(*สุวฑฺฒโน*)

วัดบวรนิเวศวิหาร

๑ มกราคม ๒๕๒๖

คำนำ

ธรรมบรรยายเรื่อง **"ผู้ทำความดี...ย่อมได้ที่พึ่ง"** **ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวร** (วัดบวรนิเวศวิหาร)

ได้บรรยายไว้เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๔ ณ วัดตรีทศเทพ กรุงเทพฯ

มูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัย รู้สึกซาบซึ้งในคำบรรยายนี้มาก

อีกทั้งพิจารณาเห็นว่าจะเป็นประโยชน์กับท่านสาธุชนทั้งหลายมิใช่เล็กน้อย

จึงได้จัดพิมพ์เป็นเล่มขึ้นมาดังที่ท่านได้ถืออยู่นี้

"มูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุ ฯ" ขออนุโมทนาต่อท่านที่ซื้อไปอ่านเอง และยังได้เผื่อแผ่ไปยังญาติสนิทมิตรสหายอีกด้วย

มูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัย

๑ มกราคม ๒๕๒๖

มูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุ ฯ วัดมหาธาตุ ฯ
ท่าพระจันทร์ กรุงเทพ ฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๒๒๒-๑๙๗๙, ๒๒๒-๘๐๐๔, ๒๒๑-๕๘๑๘

ผู้ทำความดี....ย่อมได้ที่พึ่ง

อันความดีนั้นมีมากมายหลายประการ แม้จำแนกออกก็จะเห็นว่ายากแก่การปฏิบัติ

แต่ถ้ากล่าวรวมเพียงหนึ่ง ก็จะน้อย ดูง่ายแก่การปฏิบัติ

นั่นคือความมี **ใจดี**

ถ้าทำความดีให้มีขึ้นในจิตใจแล้ว ก็จะทำให้อะไรอื่นดีไปด้วยได้

ผู้ฉลาดทั้งหลายจึงเห็นว่า ไม่น่าจะเป็นการเหนื่อยยากวุ่นวายอย่างใดเลย ที่จะทำความดีให้เกิดขึ้นในใจตนให้หนัก ให้ควรเป็นที่เคารพเชื่อถือได้ของคนดีอื่นทั้งหลาย

ผู้ทำ **ความดี** ก็คือผู้ทำ **กรรมดี** นั้นเอง

อันการทำกรรมนั้น ทุกคนต้องทำอยู่แล้วเป็นประจำ ไม่มีผู้ใดจะอยู่โดยไม่ทำกรรม ถ้าไม่ทำกรรมดีก็ต้องทำกรรมชั่ว ถ้าไม่ทำกรรมชั่วก็ต้องทำกรรมดี มีบ้างแต่ก็น้อยมากที่จะทำกลาง ๆ คือไม่ดีและไม่ชั่ว

แต่กรรมทางใจนั้น แลเห็นกันไม่ได้ นอกจากตัวเอง

กรรมทางกายทางวาจานั้นที่ผู้อื่นอาจเห็นด้วยได้

อย่างไรก็ตาม กรรมทางกายทางวาจา ทำให้ประมาณได้ว่า "**กรรมทางใจ**" ของผู้นั้นเป็นอย่างไร

เพราะเป็นที่เชื่อกันแล้วว่าคนเรานั้นใจเป็นอย่างไร ก็จะแสดงออกทางกาย ทางวาจาอย่างนั้น

ดังที่พระพุทธองค์ทรงกล่าวไว้ว่า "**ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน ทุกสิ่งสำเร็จด้วยใจ**"

เมื่อคนเราจะอยู่เฉยโดยไม่ทำกรรมไม่ได้ และจะทำกรรมพร้อมกันในขณะเดียวหลายอย่างก็ไม่ได้ ผู้ไม่ประมาทจึงควรเชื่อว่า พยายาม "ทำกรรมดี" ไว้ก่อนดีกว่า

เพราะขณะที่ทำกรรมดี จะได้ไม่ทำกรรมชั่ว

แต่ผู้ประมาทอาจคิดว่าเมื่อไม่ได้ทำกรรมชั่วก็ไม่จำเป็นจะต้องทำกรรมดีอื่น

การไม่ได้ทำกรรมชั่วนั้นแหละ คือการทำกรรมดีแล้ว การคิดเช่นนี้ เป็นการคิดอย่าง **"ประมาท"** ด้วย อย่างมี **"มิจฉาทิฏฐิ"** คือ **เห็นผิด** ด้วย ซึ่งจะได้รับผลดีไม่ได้

พึงเป็นผู้ไม่ประมาทและทำแต่กรรมดี เพื่อป้องกันไม่ให้ทำกรรมชั่ว

อย่าหลงผิดคิดว่าการไม่ทำกรรมชั่วเท่านั้น เพียงพอแล้ว เป็นความดีที่เพียงพอแล้ว

พระพุทธศาสนาสอนไว้ให้ปฏิบัติ ๓ อย่างให้พร้อม คือ

๑. ไม่ทำบาปทั้งปวง

๒. ทำกุศลให้ถึงพร้อม

๓. ชำระใจให้ผ่องใส

จะเห็นได้ว่า พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงสอนให้ไม่ทำกรรมไม่ดีเท่านั้น แต่ทรงสอนให้ทำกรรมดีทุกอย่างด้วย และขณะเดียวกัน ก็ให้ทำใจให้ผ่องใสด้วย

พระพุทธองค์ทรงมีปัญญาเลิศแล้ว หาผู้เปรียบเสมอมิได้ ทรงเห็นทรงรู้ความจริงทุกอย่างถูกต้องถ่องแท้ และทรงสอนไว้ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณเต็มเปี่ยม ทรงมุ่งหวังความสุขพร้อม ให้เกิดแก่สรรพสัตว์ทุกถ้วนหน้า

ผู้ไม่ประมาท ผู้ไม่ปฏิบัติตาม พยายามขัดแย้งต่าง ๆ เช่นแย้งว่าไม่ได้ทำกรรมไม่ดีก็เพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นต้องทำดีอะไรอีก เช่นนี้ย่อมไม่อาจรับพระมหากรุณาคุณได้เต็มที่ เท่าที่ทรงมีพระเมตตา

มารับพระมหากรุณาคุณของพระองค์กันให้เต็มที่เถิด ไม่จำเป็นต้องเหนื่อยยากอย่างไร เพียงแต่รำลึกถึงที่ทรงสั่งสอนไว้ จำให้ได้ครบทั้ง ๓ และพยายามทำตามให้สุดสติปัญญาความสามารถ อย่าพยายามโต้แย้ง

เพราะการโต้แย้งท่านผู้แจ้งเห็นจริง เช่นพระพุทธเจ้า ไม่เป็นการถูกต้องไปกว่าพระองค์ท่านได้อย่างแน่นอน

ผู้มีปัญญาแท้จริงย่อมรู้ว่า พระพุทธองค์ทรงพระปัญญาล้ำเลิศ ไม่อาจหาผู้ใดเปรียบปานได้

ความดีนั้น คือคิดดี พูดดี ทำดี ทำบุญทำกุศล มีเมตตากรุณา มีความกตัญญู-กตเวทีเป็นต้น

ความไม่ดีก็ตรงกันข้าม คือคิดไม่ดี พูดไม่ดี ทำบาปทำอกุศล ขาดเมตตากรุณา อกตัญญูอกตเวทีเป็นต้น

ทำใจให้ผ่องใสก็คือทำใจให้สบาย ไม่ขุ่นมัวด้วยความโลภ ความโกรธ ความหลง

อันความโลภ โกรธ หลงนั้น มีพระพุทธศาสนาสุภาษิตแสดงไว้ว่า **โลภะ โทสะ โมหะ** เกิดจากตัวเอง ย่อมเบียดเบียนผู้มีใจชั่ว **"ดุจขุยไผ่ ฆ่าต้นไผ่ฉะนั้น"** แม้จิตใจขุ่นมัวเมื่อไร ก็ให้รู้ว่าปฏิบัติไม่ครบถ้วนตามที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้แล้ว พึงรีบแก้ไขโดยทันที

ทุกวันนี้มีความวุ่นวายมากกว่าที่เคยเป็นมาแล้วเป็นอันมาก จนถึงกับใคร ๆ ก็เกิดความหวั่นเกรงไม่แน่ใจในชีวิต มากคนกล่าวว่า "เหมือนตกอยู่ในความมืด ไม่เห็นหนทางข้างหน้า ไม่รู้ว่าจะเป็นอย่างไรต่อไปอีกแล้ว" นับว่าเป็นความกลัวชีวิต กลัวเหตุการณ์ที่จะต้องผจญต่อไป

เหตุการณ์ที่ไม่มีผู้ใดอาจประมาณได้ว่าจะเป็นอย่างไร ความกลัวเช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นจนเกินไป กับผู้ทำ "กรรมดี" เพียงพอจนมั่นใจในความดีของตนเพียงพอแล้ว

เพราะผู้ทำความดีเพียงพอจนมั่นใจในความดีของตน ย่อมเป็นผู้ที่เชื่อว่าความดีคุ้มครองรักษาได้จริง และความดีก็คุ้มครองรักษาผู้ประพฤติดีจริง ให้เป็นไปแบบที่ท่านว่า "ตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ได้จริง"

เปรียบให้พอจะได้ไม่ยากนักก็เช่น **ความดีหรือบุญกุศล เปรียบเหมือนแสงสว่าง** ผู้ที่ทำดีทำบุญทำกุศลอยู่สม่ำเสมอเพียงพอ แม้จะเหมือนไม่ได้รับผลของความดี แต่สำหรับบางครั้ง ก็เหมือนทำดีได้ชั่วเสียด้วยซ้ำ

เช่นนี้ก็เหมือนมีแสงไฟในท่ามกลางความสว่างยามกลางวัน ย่อมไม่รู้สึกประโยชน์จากแสงสว่างนั้น แต่ถ้าตกค่ำคืนมี

ความมืดมาบดบัง แสงสว่างนั้นย่อมปรากฏขจัดความมืดให้สิ้นไป สามารถแลเห็นอะไร ๆ ได้ เห็นอันตรายที่อาจมีอยู่ได้ จึงย่อมสามารถหลีกพ้นอันตรายเสียได้

ส่วนผู้ที่ไม่มีแสงสว่างอยู่กับตน เมื่อถึงยามค่ำคืน มีความมืดมิดย่อมไม่อาจขจัดความมืดได้ ไม่อาจเห็นภัยอันตรายทั้งหลายได้ ไม่อาจหลีกพ้นภัยอันตรายนั้น ๆ ได้

ผู้ทำความดี เหมือนผู้มีแสงสว่างอยู่กับตัว ไปถึงที่มืดคือที่คับขันย่อมสามารถดำรงตนอยู่ได้ด้วยดี พอสมควรกับความดีที่ทำไว้

ตรงกันข้ามกับผู้ที่ไม่ได้ทำความดีไว้ ซึ่งเปรียบเสมือนผู้ไม่มีแสงสว่างอยู่กับตัว ขณะยังอยู่ในที่สว่างอยู่ในความสว่าง ก็ไม่ได้รับความเดือดร้อน แต่เมื่อใดตกไปอยู่ในที่มืด คือที่คับขันย่อมไม่สามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างสวัสดี ภัยอันตรายมาถึง ก็ไม่รู้ไม่เห็นไม่อาจหลีกพ้น

คนทำดีไว้เสมอ กับคนไม่ได้ทำความดีแตกต่างกันเช่นนี้ประการหนึ่ง

ฉะนั้นถ้ารู้สึกกลัวชีวิต กลัวอนาคต รู้สึกว่าอะไร ๆ มืดมนกว่าเคยจนเกิดวิตกกังวล ก็พึงนึกถึงความจริงที่กล่าวมานี้ และเร่งหาแสงสว่างไว้กับตนให้มาก ๆ ให้เป็นแสงสว่างมากเพียงไร ก็จะขจัดความมืด พาชีวิตให้สว่างรุ่งโรจน์ได้เพียงนั้น

อันตรายจะไม่ใกล้กราย ความรอดพ้นจะเกิดได้อย่างเป็นอัศจรรย์ ไม่ว่าจะบังเอิญต้องตกไปในที่ ๆ เต็มไปด้วยภยันตรายมากมายเพียงไหน

ผู้ที่มั่นใจในความดีของตนพอสมควรแล้ว ก็อย่าเพียงพอในการทำดี

การทำดีต้องไม่มีวันพอ

ต้องทำให้ยิ่งขึ้นอยู่เสมอ

เพราะไม่มีผู้ใด อาจประมาณได้ว่า เมื่อใดจะตกไปในที่มืดมิดเพียงไหน ต้องการแสงสว่างที่สว่างจัดเพียงใด ถ้าไม่

ตกเข้าไปในที่มืดมิดมากมายนัก มีแสงสว่างมากไว้ก่อน ก็ไม่ขาดทุน

การมีแสงสว่างมาก จะช่วยให้ไม่ขาดทุน ไม่เสียหาย แต่ถ้าตกเข้าไปในที่มืดมิดมากมาย แสงสว่างน้อยไม่เพียงพอจะให้เห็นอะไร ๆ ได้ถนัดชัดเจน การมีแสงสว่างมาก จะช่วยให้ไม่ขาดทุน จะช่วยให้รอดพ้นจากการสะดุดหกล้มลงเหวลงห้วย หรือตกเป็นเหยื่อของสัตว์ร้าย จนถึงเป็นถึงตาย

ผู้ใดมีความหวั่นวิตกมากในทุกวันนี้ ขอให้เตือนตนเองให้มากว่า ยังทำความดีไม่เพียงพอจะให้เกิดความมั่นใจ ในความสวัสดีของตน

อานุภาพของความดี หรือของบุญกุศลของกุศลกรรมนั้นเป็นอัศจรรย์จริง เชื่อไว้ดีกว่าไม่เชื่อ และเมื่อเชื่อแล้ว ก็ให้พากันแสวงหาอานุภาพของความดี ของบุญกุศลให้เห็นความอัศจรรย์ด้วยตนเอง

การกระทำความดีให้เกิดในใจตนนั้น ก่อนอื่นต้องเข้าใจว่า มีสิ่งหนึ่งที่เป็นอุป-

สรรคสำคัญ สำหรับการจะทำความดี อุป-สรรคนั้นเรียกว่า "กิเลส"

กิเลสเป็นเครื่องเศร้าหมองของใจ ใจที่เศร้าหมองเป็นใจที่ดียาก เพราะความเศร้าหมองนั้นเรียกอีกอย่างหนึ่งก็คือ **ความสกปรก** *นั่นเอง*

สิ่งใดสกปรกสิ่งนั้นไม่ดี ความมีใจสกปรกใจก็ไม่มีความดี เมื่อจะทำความดีให้เกิดขึ้นในใจให้เป็นใจที่ดี ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องขจัดความสกปรกออกไปให้หมดสิ้น

ความสกปรกลดน้อยลงเพียงใด ความดีก็มีโอกาสที่จะแทรกตัวเข้าไปแทนที่ในจิตใจเพียงนั้น

เรื่องกิเลสหรือความสกปรก ความเศร้าหมอง กับเรื่องความดีความสะอาดของใจนั้น วิ่งไล่กันเหมือนเล่นลิงชิงหลักนั่นเอง

ถ้ากิเลสหลุดพ้นไปจากหลักคือใจ ความดีก็ไปยึดหลักอยู่ได้

ฉะนั้นถ้าเปรียบใจเป็นหลัก กิเลสกับความดีเป็นลิง กิเลสกับความดีก็ต้องชิงไหวชิงพริบกันอย่างชุลมุน

ถ้าแย่งหลักจากกิเลสได้ ความดีก็ได้ครองหลัก คือครองใจ

ฉะนั้นถ้าจะอยู่เฉย โดยไม่ออกแรงวิ่ง พร้อมกับใช้ไหวพริบ ในการชิงหลักแล้ว ย่อมยากที่จะเอาชนะกิเลสได้

เพราะกิเลสนั้น มีความคุ้นเคยกับหัวใจ คือหลักเป็นอย่างดี ชำนาญทางหนีทีไล่เป็นอย่างมาก อาจเกาะหลักไว้ได้แน่นหนามั่นคง แม้บางทีจะหลุดจากหลักไปบ้าง ก็ยังมีทางย้อนกลับไปเกาะหลักได้อีก

ผู้มีปัญญาจึงควรสำนึกในความจริงนี้ และพยายามชิงหัวใจให้เป็นที่อยู่ที่เกาะของความดี เอาชนะกิเลส ความสกปรกเศร้าหมองให้ได้

กิเลสความเศร้าหมองหรือบาป อกุศล เป็นสิ่งควรเว้น ดังพุทธภาษิตบทอุเทศที่กล่าวไว้เบื้องต้น แปลความว่า "ควรงดเว้นบาปเสียเหมือนพ่อค้ามีพวกน้อย มีทรัพย์มาก เว้นหนทางอันมีภัย และเหมือนผู้รักชีวิตเว้นยาพิษเสียฉะนั้น"

ธรรมบรรยาย โดย สมเด็จพระญาณสังวร

"จิตตภาวนา" จันทร์-อาทิตย์ ๐๖.๐๐-๐๖.๑๕ น.
วิทยุยานเกราะ ๗๙๒ (เอ.เอ็ม.)

รายการธรรมะจากศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของ "มูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัย"

ออกอากาศเผยแพร่ทุกวัน ไม่มีวันหยุดและไม่มีการโฆษณาสินค้า

ตั้งแต่ ๐๕.๓๐–๒๓.๐๐ น.
วิทยุยานเกราะ ๗๙๒ (เอ.เอ็ม.)

กำไรชีวิต

พระพุทธองค์ท่านทรงสอนนิกรสัตว์
ว่า "ลูกเอ๋ยจงแจ้งชัดซึ่งสังขาร
เมื่ออุบัติเกิดมาแล้วไม่ยืนนาน
ต้องล่วงลับวายปราณทุกคนไป"

จึงควรจักกอปรกรรมดีไว้เป็นนิตย์
รู้เท่าทันต่อชีวิตไม่หลงใหล
จะมีสุขเป็นผล "เป็นกำไร"
แม้เมื่อต้องตายไปไม่ลำเค็ญ

มีแต่คนแซ่ซ้องมิรู้จบ
หากเกิดใหม่สัมปรายภพก็แลเห็น
ว่าจะต้องได้ดีไม่ยากเย็น
จึงขอเน้นว่า "ความดี" นี้น่าทำ

พูลศรี เจริญพงษ์

